

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1836/2015
10.03.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Миломира Николића, председника већа, Марине Говедарица и Слађане Накић Момировић, чланова већа, у парници тужиоца Д.М. из К., чији је пуномоћник П.С., адвокат из Б., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6600/14 од 12.03.2015. године, у седници већа одржаној 10.03.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужиоца и **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж 6600/14 од 12.03.2015. године, тако што се обавезује тужена Република Србија да тужиоцу Д.М. из К. на име накнаде штете за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа, слободе и права личности, проузрокованих неоснованом пресудом и неоснованим лишењем слободе, поред досуђеног износа исплати и износ од 1.500.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 08.07.2014. године до исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом извршења.

У преосталом делу ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6600/14 од 12.03.2015. године, **ОДБИЈА СЕ** као неоснована.

Образложење

Делимичном пресудом Вишег суда у Београду П 98/2014 од 08.07.2014. године, ставом I изреке, делимично је усвојен тужбени захтев па је тужена обавезана да на име накнаде нематеријалне штете услед претрпљених душевних болова због повреде угледа, части, слободе и права личности, проузрокованих неоснованом пресудом и неоснованим лишењем слободе, исплати тужиоцу износ од 29.190.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 08.07.2014. године па до исплате. Ставом II изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца за исплату нематеријалне штете преко

досуђеног износа за износ од 17.510.000,00 динара, а до траженог износа од 46.700.000,00 динара, са законском затезном каматом. У ставу III изреке, наведено је да ће о трошковима поступка бити одлучено коначном пресудом.

Одлучујући о жалби тужене Апелациони суд у Београду је пресудом Гж 6600/14 од 12.03.2015. године преиначио делимичну пресуду Вишег суда у Београду П 98/14 од 08.07.2014. године у делу става првог изреке, тако што је обавезао тужену да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа, слободе и права личности проузрокованих неоснованом пресудом и неоснованим лишењем слободе, исплати износ од 5.000.000,00 динара са законском затезном каматом од 08.07.2014. године до исплате, док је у преосталом делу, за износ од још 24.190.000,00 динара са каматом, тужбени захтев одбијен као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Према стању из списка тужба у овој парници поднета је Вишем суду у Београду 27.02.2014. године, а другостепена одлука донета је 12.03.2015. године, из чега произилази да се поступак спроводи по одредбама важећег Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС и 55/14) и да се дозвољеност ревизије оцењује према члану 403. став 3. Закона о парничном поступку, којим је прописано да ревизија није дозвољена у имовинско правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе. Наведени износ од 40.000 евра је у конкретном случају испод ревизијом побијаног дела потраживања од 24.190.000,00 динара, који представља противвредност износа од 208.611,63 евра.

Врховни касациони суд је испитао правилност побијане одлуке на основу члана 408. ЗПП и нашао да је ревизија тужиоца делимично основана.

У проведеном поступку нема битне повреде одредаба парничног поступка предвиђене чланом 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац, који је рођен ... године, 1948. године је био лишен слободе из политичких и идеолошких разлога и пресудом Окружног суда у Крагујевцу К 111/48 од 18.10.1948. године био је оглашен кривим за извршење кривичног дела из члана 3. став 7. Закона о кривичним делима против народа и државе и осуђен на казну затвора у трајању од 18 година и то строгог затвора са принудним радом. Казна је тужиоцу решењем Окружног суда у Крагујевцу К 111/48 од 07.01.1960. године смањена на 10 година, а тужилац је у КПД Сремска Митровица казну издржавао почев од 13.08.1948. године па до 14.01.1960. године, што значи да је у затвору провео 11 година, 5 месеци и 1 дан. Утврђено је и да је тужилац за време издржавања затворске казне био подвргнут разним облицима мучења, нехуманог поступања, тортури, да је боравио у ћелији са још четири лица, а у једном периоду и са још 180 осуђених лица, да је шест година спавао на поду ћелије, да је исхрана била

оскудна и некавалитетна, а да је од тешких послова које је обављао у оквиру казне принудног рада добио килу и због исте оперисан и то без анестезије. Након изласка из затвора тужилац је у периоду од три наредне године био без грађанских и политичких права, конфискована му је целокупна имовина, није био у могућности да нађе запослење, а редовни војни рок је служио у 35-ој години живота. Тужилац је поднео захтев за рехабилитацију и о истој је Окружни суд у Београду одлучио решењем Рех 15/06 од 29.04.2009. године, тако што је рехабилитован и утврђено је да је пресуда Окружног суда у Крагујевцу К 111/48 од 18.10.1948. године ништава, као да су ништаве и све њене правне последице, а тужилац се сматра неосуђиваним лицем.

Правилном применом материјалног права на утврђено чињенично стање, које се не може побијати ревизијом, нижестепени судови су закључили да је тужена обавезна на основу одредбе члана 26. Закона о рехабилитацији да тужиоцу накнади штету коју је претрпео због неосноване осуде и неоснованог лишења слободе.

Основано тужилац у ревизији указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право – одредбу члана 200. Закона о облигационим односима, када је обавезао тужену да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа, слободе и права личности исплати износ од 5.000.000,00 динара, док је у преосталом делу, за износ од још 24.190.000,00 динара, тужбени захтев одбио као неоснован.

Оцењујући све околности конкретног случаја: да је тужилац у 19-ој години живота лишен слободе из политичких и идеолошких разлога и осуђен на казну затвора са принудним радом у трајању од 18 година, која је потом смањена на казну строгог затвора са принудним радом у трајању од 10 година, али је тужилац на издржавању казне провео 11 година и 5 месеци, да је за време издржавања казне тужилац био подвргнут најсуровијим облицима мучења, тортуре и нехуманом поступању, да је све време боравио и радио у веома тешким условима, да је због услова у којима је у затвору боравио оболео, да је над тужиоцем извршена операција без анестезије, да је по изласку из затвора три године био без грађанских и политичких права, као и да му је конфискована целокупна имовина, Врховни касациони суд налази да досуђени износ накнаде нематеријалне штете од 5.000.000,00 динара није адекватан значају повређеног добра тужиоца и циљу коме накнада служи. Зато је пресуда другостепеног суда делимично преиначена, па је на основу члана 200. Закона о облигационим односима тужена обавезана да тужиоцу поред досуђеног износа од 5.000.000,00 динара исплати и износ од 1.500.000,00 динара. Износ од укупно 6.500.000,00 динара представља правичну новчану накнаду којом ће се постићи сатисфакција тужиоца за претрпљене душевне патње. Тужиоцу је досуђена, на основу члана 277. Закона о облигационим односима, и камата и то од доношења првостепене одлуке до исплате.

Тражени износ накнаде нематеријалне штете преко досуђеног па за износ од још 22.690.000,00 динара је превисоко постављен. Одредба члана 200. став 2. Закона о облигационим односима обавезује суд да приликом одлучивања о захтеву за накнаду материјалне штете, као и о висини њене накнаде, води рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном

сврхом. Имајући у виду наведене критеријуме за одређивање висине правичне новчане накнаде Врховни касациони суд је ревизију тужиоца у преосталом делу одбио као неосновану. Ниједним ревизијским наводом не доводи се у сумњу правилност оцене да износ од 6.500.000,00 динара представља правичну новчану накнаду која је сразмерна јачини и трајању душевних болова које је тужилац претрпео. Приликом одмеравања накнаде узети су у обзир значај повређеног добра и циљ коме правична новчана накнада служи, а то је ублажавање последица претрпљених болова. Досуђивање већег износа не би било у складу са сврхом која се остварује правичном новчаном накнадом.

Врховни касациони суд налази да се не могу прихватити наводи ревизије којима тужилац указује на судску праксу према којој се за један дан неоснованог притварања 2012. године досуђивао износ од 8.000,00 - 12.000,00 динара, а да се у вансудским поступцима, према пракси Државног правобранилаштва, у току 2011. године као накнада за неосновано притварање исплаћивао износ од 4.000,00 - 6.000,00 динара за један дан. Изложено схватање да је висину накнаде требало утврдити тако што би се накнада утврдила по једном дану који је тужилац провео у КПД Сремска Митровица, а то је укупно 4.170 дана, нема упоришта у Закону о рехабилитацији, Закону о облигационим односима нити било ком другом важећем пропису.

Цењени су и сви други наводи ревизије, али како нису од значаја за могућност доношења другачије, за тужиоца повољније, одлуке у овој правној ствари, то их сходно свом овлашћењу из члана 396. став 1., у вези члана 419. и члана 414. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд посебно не образлаже.

Из наведених разлога, а на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке, а на основу члана 414. став 1. ЗПП као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Миломир Николић,с.р.**